

DEFINIZIOAK

ATMOSFERARA IGORRITAKO KUTSATZAILEEN

INBENTARIOA (090226)

Kutsatzailea

Kanpoko airean dagoen substantzia oro, giza osasunerako eta, oro har, ingurumenerako ondorio kaltegarriak izan ditzakeena, *Airearen kalitateari eta Europan atmosfera garbiagoa izateari buruzko 2008/50/EE Zuzentarauak* ezartzen duenaren arabera.

Substantzia azidotzaile/eutrofizatzaileak

Azaleko ur-masetara iristean eutrofizazio-prosezua bultzatzen duten substantziak. Gas horiek, nagusiki, honako hauek dira:

- **Sufre oxidoak (SO_x):** Sufre dioxidoaren (SO₂) eta sulfre trioxidoaren (SO₃) batura, SO₂-ren unitate masiko (kg) gisa adierazita.
- **Amoniakoa (NH₃):** Unitate masakotan (kg) adierazia.
- **Nitrogeno oxidoak (NO_x):** Nitrogenoaren eta Oxigenoaren arteko konbinaziotik ateratzen diren konposatuen batura, batez ere oxido nitrosoa (N₂O) eta oxido nitrikoa (NO), NO-ren unitate masiko (Kg) gisa adieraziak.

Ozono troposferikoaren substantzia aitzindariak

Atmosfera baxuan ozonoa sortzen laguntzen duten substantziak. Multzo horretan honako hauek biltzen dira:

- **Konposatu Organiko Lurrunkor ez-metanikoak (KOLEM):** Metanoa ez beste konposatu organiko guztiak dira, giza jardueren ondorio direnak eta eguzki-argiaren eraginpean nitrogeno oxidoekiko erreakzioaren ondorioz oxidatzaile fotokimikoak sortzeko gai direnak. (Europako Parlamentuaren eta Kontseiluaren 2001eko urriaren 23ko atmosfera kutsatzen duten zenbait gairen emisio nazionalen gehienezko mugei buruzko 2001/81/EE Zuzentaria). Unitate masakotan (kg) adierazia.
- **Nitrogeno oxidoak (NO_x):** Nitrogenoaren eta Oxigenoaren arteko konbinaziotik ateratzen diren konposatuen batura, batez ere oxido nitrosoa (N₂O) eta oxido nitrikoa (NO), NO-ren unitate masiko (Kg) gisa adieraziak.
- **Karbono monoxidoa (CO):** Unitate masakotan (kg) adierazia.

Material partikulatua

Solidoen pieza txiki-txikiak edo likido-tantak ingurumen-atmosferan metatzea da, metaketa hori jarduera antropogenoren batek sortua da.

- **PM**= PM₁₀ + Tamaina handiagoko beste partikula batzuk.
- **PM₁₀**: EN 12341 arauan definitutako laginketa-buruaren bitartez igarotzen diren partikulak, % 50eko banantze-errendimendua dutenak 10 µm-ko diametro aerodinamiko baterako.
- **PM_{2,5}**: EN 14907 arauan definitutako laginketa-buruaren bitartez igarotzen diren partikulak, % 50eko banantze-errendimendua dutenak 2,5 µm-ko diametro aerodinamiko baterako.

SNAP nomenklatura

Nomenklatura, *Selected Nomenclature for Air Pollution* esapidearen ingeleseko akronimoa, EMEP/EEA proiektuan (Atmosferara Igorritako Kutsatzaileen Inbentario Gida) garatu zena eta IPCC/OCDEren (Klima Aldaketari Buruzko Gobernu Arteko Taldea) igorpen-jardueren iturri diren kategorien nomenklaturarekin elkartu dena.

SNAP kodea	SNAP deskribapena
01	Konbustioa energiaren ekoizpen eta eraldapenean
02	Konbustio ez-industrialeko instalazioak
03	Konbustio industrialeko instalazioak
04	Konbustiorik gabeko prozesu industrialak
05	Erregai fosilen eta energia geotermikoaren banaketa eta erauzketa
06	Disolbatzaileen eta beste produktu batzuen erabilera
07	Errepide bidezko garraioa
08	Beste garraio motak eta makineria mugikorra
09	Hondakinen kudeaketa eta eliminazioa
10	Nekazaritza
11	Beste iturri eta hustutegi batzuk (natura)

NFR nomenklatura

Nomenklatura, *Nomenclature for Reporting* esapidearen ingeleseko akronimoa, datu nazionalak Distantzia Luzeko Mugaz Haraindiko Kutsadura Atmosferikoari buruzko Hitzarmenaren (CLRTAP) arabera emateko formatuari erreferentzia egiten diona. Datu horiek Europako Ingurumen Agentziara (EEA) ere igortzen dira.

NFR kodea CRLTAP-rako	NFR deskribapena CRLTAP-rako
1	Energia
1A	Erregaien kontsumoa
1B	Erregaien isuri iheslariak
2	Prozesu industrialak
2A	Produktu mineralak
2B	Industria kimikoa
2C	Metalen ekoizpena
2D	Beste ekoizpen batzuk
2 E	Hidrokarburo halogenatuen ekoizpena eta SF6
2 F	Kontsumitutako HFC eta SF6
2 G	Beste prozesu industrial batzuk
3	Disolbatzaileen eta beste produktu batzuen erabilera
3A	Pinturen estalduren, tinten eta bernizen aplikazioa
3B	Koipegabetzea (gainazalen garbiketa) eta lehorrean garbitzea
3C	Produktu kimikoen manufaktura eta prozesatzea
3D	Disolbatzaileen eta beste produktu batzuen beste isuri batzuk
4	Nekazaritza
4 A	Hartzidura enterikoa
4B	Simaurraren maneia
4C	Arrozagintza
4D	Nekazaritza lurrak
4F	Nekazaritza-aire zabalean erretako nekazal hondakinak
4G	Nekazaritza arloko beste batzuk
5	Lur erabilera aldaketak eta basogintza
5 A	Basoetan eta zura eta biomasaren bestelako biltegietan egondako aldaketak
5B	Basoen eta landen eraldatzea
5C	Kudeatutako lurren ongarritzea
5D	CO2 isurketa eta atzematea lurzoruan
5E	Beste batzuk (kudeatutako basoak)
6	Hondakinak
6A	Zabortegiak
6 B	Hondakin-uren kudeaketa
6 C	Hondakinen errusketa
6 D	Beste hondakin batzuk
7	Inportatutako Enegia Elektrikoa